# СВОБОДА — SVOBODA

## УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 117. Джерзі Сіти, Н. Дж., понеділок, 20-го травня 1940. No. 117. Jersey City, N. J., Monday, May 20, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.


## РОЗБУДОВА ЛЕТУНСЬКОГО ПРОМИСЛУ

ВАШИНҐТОН. — Президент закликав фабрики літаків, щоби пересувались у глиб краю, де вони будуть менше виставлені на можливі напади ворога. Цей заклик не остався без відгомону. Чимало промисловців, занятих в виробі літаків, тепер плянує переноситись в околиці між горами Алеґені і Ракіс. Там буде центр американської воєнної промисловости. Водночас держава задумує витратити 300 міліонів долярів на розбудову нових фабрик літаків. Вони булиб розміщені по ріжних місцях; кожна поодинока фабрика булаб збудована за ціну 10 міліонів долярів. Вирібна справність кожної Фабрики булаб по сто літаків місячно.

ДІТРОЙТ. — Заряди автомобільних фабрик заявили, що вони здібні витворювати величезну скількість літаків, повзів, гармат і всяких інших воєнних машин. Завдяки американській армії, яка витратила серед дітройтських фабрик десять міліонів долярів на „виховні замовлення", себто на підготовку промислу до виробу військових машин, дітройтські автомобільні фабрики тепер можуть дуже легко приступати до виробу тих машин на масову скалю.

ГАРТФОРД. — В тім місці відбулась конференція вирібників літаків з території Нової Англії. На тій конференції виголосив доклад ґенерал Брет і сказав, що летунські і всякі інші фабрики Нової Англії, є в стані виконати велику частину летунських замовлень для армії. Ген. Брет говорив, що хоч президент заявив, що ціллю американських оборонних сил є в найскоршім часі дістати 50 тисяч першолінійних літаків, то цивільні вирібники повинні поставити собі за ціль виріб сто тисяч літаків.

### ВІДНОВА КОРАБЛІВ.

ВАШИНҐТОН. — Воєнні власти взялись за віднову 35 контрторпедовців з часів минулої війни. Вони стояли нечинними в доках і уважались за перестарілі. Тепер, під напором европейських подій, їх хочуть відновляти і вставляти на них тяжкі і протилетунські гармати. Віднова коштуватиме шість міліонів долярів.

### ОДОБРЕННЯ ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Не лиш майже вся американська преса одобрила плян Рузвелта розпочати на широку скалю збросння, але навіть президентські кандидати з Републиканської Партії одобрили цей плян. Його одобрив бувший президент Гувер, Томас Дюі, Накс, Лендон і багато інших републиканців.

### ДЖАН ЛУЇС МАЄ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ.

НЮ ЙОРК. — Перед конвенцією юнії кравецьких робітників Джан Луїс, голова К.П.О., сказав, що в засаді робітництво піддержить плян розбудови американських збройних сил, але воно хоче мати участь у вкладуванні політики цеї розбудови, та хоче дістати від уряду ґарантії, що він не буде здавлювати робітничих прав і далі впроваджуватиме ті соціяльні поліпшення, які започаткував.

### ХТО ПРОТИ ЗБРОЄНЬ.

НЮ ЙОРК. — Проти зброєнь Америки виступили — Конгрес Американської Молоді, кажучи, що це втягне Америку в війну, а також деякі нюйорські юнії, серед них юнія транспортових робітників і моряків, яким закидують, що знаходяться під впливом комуністів.

### ПЕРЕДБАЧАЮТЬ РУХ У БИЗНЕСІ.

ВАШИНҐТОН. — Високі федеральні урядовці передбачають, що внаслідок грубих міліонів, які тепер підуть на розбудову фльоти, летунства й іншої зброї, десь у половині цього літа появиться в американськім економічнім житті велике бизнесове оживлення.

### ПЕРЕДБАЧАЄ ВІДБУДОВУ ФІНЛЯНДІЇ.

НЮ ЙОРК. — Промовляючи на бенкеті фінський посол Прокоп сказав, що Фінляндія ще буде відбудована в своїм старім виді. Її армія не була переможена в війні. Мир підписано не тому, що війна була програна, тільки тому, що не було вигляду на дальше її продовжування, внаслідок відорваного положення Фінляндії. Як доказ внутрішньої сили фінського народу, Прокоп вказував на це, що хоч війна завдала Фінляндії велике знищення, фінська валюта стояла цілий час непорушно і далі не втратила ні сотика на вартості.

### АЛІЯНТИ ХОЧУТЬ ЛІТАКІВ.

ВАШИНҐТОН. — В промислових колах говорять, що аліянтська місія звернулась тепер до американської армії з проханням, щоб та негайно відступила їй за заплатою своїх 700 воєнних літаків. Тих літаків у теперішну хвилю дуже потрібно аліянтам, щоб здержати наступ німців у Франції, кажуть, поінформовані кола. Аліянтська місія заперечила це.

## ПОМАГАЮТЬ ВИШКОЛЮВАТИ ЛЕТУНІВ

ШІКАҐО. — Шікаґовський власник газети і політик, полк. Накс, заявив, що група шікаґовських цивільних людей своїм коштом, при чинній підмозі армії, задумує занятись вишколом летунів. Таких летунів ця група задумує вишколити десять тисяч. Гроші на вишкіл дадуть згадані люди, а армія дасть машини до вишколювання і інструкторів.

## „РОЗМОВА З БІГУНА ДО БІГУНА"

Стентон Д. Бенет, оператор аматорської радіової стації в Фербенкс, на Алясці, зговорився з радіовою стацією на Західній Базі в Малій Америці коло південного бігуна, де тепер находиться виправа американського адмірала Бирда. Як Бенет дістав бездротне телефонічне получення, говорили зо собою Ервин Бремгол, професор фізики в Аляскім університеті, і Антон Вейд, фізик Бирдової експедиції.

## РОЗУМНИЙ КІНЬ ЗДУРИВ ОБМАНЦІВ

Перед федеральним судом у Ню Йорку стає група осіб, котрим прокураторія закидує намагане обманство при помочі наркотиків на перегонах. Як каже прокураторія, вони змовилися дати одному коневі наркотику, щоби кінь не біг добре. Один свідок зізнав на процесі, що коли коневі заговірники дали моркви, в котрій була нікотина, кінь укусив моркви, але зараз викинув її з рота. Він виграв перегони, а ті, що сподівалися його програної, втратили багато грошей.

## ЗАКИДУЮТЬ ЗАТРОЄННЯ 25 МАТЕРЕЙ

Поліційні розслідн в Філядельфії кажуть, що шайка отруйників утроїла 25 матерей, а деякі детективи кажуть, що число жертв могло досягати її сотки. Розслідники розкопують гроби, добувають тіла жертв і віддають лікарям і хемікам для відповідних розслідів.

## ВПЛИВ ЗАМОРОЖЕНОЇ ЇЖІ НА ЗВИЧКИ ЛЮДЕЙ

Джан Лайт, секретар рільництва в стейті Пенсилвенії, каже, що придуманий недавно спосіб заморожування поживи має вже великий вплив на звички людей у їдженні.

Подорожні по стейті Флориді, де управляють суниці на зимові місяці, замітили, що в готелях подається заморожені суниці з півночі, головно з Ню Джерзі.

У стейті Пенсилвенії розвинено високо фарми, що управляють ріжні рослини для скорого заморожування в фабриках східних стейтів. Уже нині з поживи, яку споживається в Америці, одна третина приходить до споживача свіжа, одна третина консервована (в „кенах"), а одна третина заморожена.

## ПРОТИВНИКИ ВБИВСТВА

Коли англійський уряд покликав до військової служби 24-літнього Генрія Беста з Манчестеру, цей заявив, що він є сумлінним противником убивства. Його поставлено перед відповідний трибунал, що вирішує такі справи. Коли цей признав, що Бест не має таких сумлінних сумнівів щодо війни і має служити, огірчений присудом судді Бест пробив суддю ножем. Тепер його засуджено на 5 літ вязниці; проголошуючи присуд, суддя заявив, що Бест повинен би чутися щасливим, що завдана ним рана показалася легкою та що він не відповідає за вбивство.

## СМЕРТЬ ВІД ВИПАДКУ ЧЕРЕЗ ЦЕНТ

Джан Сенатіємпо, 28-літній сторож у Ст. Луїсі, схилився до землі, щоби підняти нікель. Притому його револьвер висунувся йому з торбини й, вдаряючи об землю, випалив, завдавши Сенатіємпові смертельну рану.

## ПРИГОТОВАНІ НА ВСЯКУ ЕВЕНТУАЛЬНІСТЬ

ЛОНДОН. — В Англії нічого тепер не закривають. Часописи мають повну свободу писати про положення у яких хочуть барвах, навіть найчорніших. Англійці приготовані витерпіти найгірше та діставати найчорніші вісти. Навіть околують Лондон, бо числяться з такою евентуальністю, що німці схочуть виладовувати свої війська на англійській землі.

## НА ВСЕ МАЄ ДАТИ РАДУ ПОЛІЦІЯ

До поліційної стації в Бруклайні, Месечусетс, зателефонував один 8-літній хлопчина, щоби йому негайно прислати поліцію. Поліцай, що мав службу при телефоні, спитався, пощо йому треба поліцая. Хлопчина радо пояснив: „Мама забрала від мене черевики за кару, що я не зробив домашньої задачі до школи, а я хочу, щоби поліція казала їй віддати мені черевики, щоби я міг піти бавитися з хлопцями". Поки поліцай рішився, що тут робити, з другого боку сказав голос старшої людини: „Забудьте за цю справу! Тут поліцаєм буду вже я!"

До Л. Б. Ріда, поліцая в Канзас Сіти, підходить 8літня дівчина, Беті Рут Морис, і подає йому записку, в котрій написано: „Дорогий поліцаю. Ця війна йде мені на нерви. Я хотіла би, щоби ви її задержали".

## ПРЕЗИДЕНТ ПОМИЛУВАВ БІҐУНОВОГО ПОДОРОЖНЬОГО

Президент Рузвелт помилував д-ра Фредерика Кука, що брав участь у подорожі до північного бігуна в 1904. році, а в 1923. році був засуджений за вживання почти для обману на 14 літ вязниці й копти в сумі 12,000 долярів. Він має 74 роки життя й лікується в шпиталі.

### АНГЛІЙЦІ ПОПУСТИЛИ.

РИМ. — Англійське командування в Гібральтарі пропустило два італійські кораблі, а то „Рекс" і „Конте ді Савоя" без контролі почти і осіб. Це мало статись наслідком італійських протестів і демонстрацій.



**БОМБОВИКИ.**

Будова бомбовиків у фабриці Доґласа в Санта Моніка, Каліфорнія. Фабрика має замовлення на бомбовики для Франції на суму 80 міліонів і для Англії на суму 40 міліонів.

## ПОБІДИТИ, АБО ЗГИНУТИ, ПРИКАЗУЄ ВОЯКАМ ҐЕНЕРАЛ ҐАМЕЛЕН

ПАРИЖ. — Франція знайшлася в трагічному положенні. В подібному до того, в якому знаходилася в 1914 році, коли німецькі війська підходили під Париж. Того не скриває французька преса. І не закриває того французьке воєнне командування. Начальний командант ген. Ґамелен заявив у своїм деннім приказі, що іде боротьба, яка заважить на судьбі Франції, аліянтів і світа. Каже, що разом з французами борються англійці й поляки та добровольці, що зібрані в Чужинецькім Леґіоні. Та підкреслює, що воєнна ситуація є того роду, що кожна військова одиниця не має права відступати з того місця, на якому стоїть. Має його вдержати і радше на місці згинути, ніж відступити. „Побідити, або згинути!" — це той клич, казав ген. Ґамелен, якого французи завжди придержувались у критичних хвилях нації. І мусимо побідити! — закінчує генерал. Своїм останнім закликом цей приказ нагадує дослівно приказ маршала Жофра, виданий до французького війська 6. вересня 1914 року.

### ПІДДАТИСЬ, АБО ОЧІКУВАТИ СУДЬБИ ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН. — Ось таке передає французам німецька телеграфічна агенція. Вона дораджує Франції й Бельгії заключити з Німеччиною окремий мир і відмовитись від союзу з Англією. А якщо Франція і Бельгія цього завчасу не зроблять, кажуть німці, то їх жде судьба Польщі.

### КАЖУТЬ, ЩО ПРОЛОМИЛИ ЛІНІЮ МАЖІНО.

БЕРЛІН. — Німецькі воєнні комунікати твердять, що німці таки проломили „непобідиму" Лінію Мажіно. Та по правді це мова про „Малу Лінію Мажіно", що лучила Францію з Бельґією. Нема сумніву, що німці, здобувши столицю Бельгії Брісель, місто Лювен і твердиню Намур, та змусивши бельгійське правительство втікати до Остенди, осягнули тим великі стратеґічні успіхи, бо догодять до Антверпен і морського берега, а це означає евентуально цілковите відтяття Бельгії від Франції. Та остаточне, воєнне рішення западе деінде.

### КАЖУТЬ, ЩО НЕ ПОВТОРЯТЬ ПОМИЛКИ.

БЕРЛІН. — Німецькі газети пишуть, що французи рахують на те, що скоро наступаючі німецькі сили розпорошаться, заженуться надто вперед і готово говоритись те, що сталося над Марною в 1914 році. Та, кажуть німці, це більше не повториться, бо німецьке командування добре дбає, щоби були забезпечені крила наступаючої німецької армії.

### ФРАНЦУЗИ ЗМІНЮЮТЬ ТАКТИКУ.

ПАРИЖ. — Французьке командування готується заскочити німців якоюсь тактичною несподіванкою. Мабуть буде це протинаступ, поведений на величезні розміри в такий самий спосіб, як тепер німці ведуть свій наступ.

### ПОВИННІ БУЛИ ПИЛЬНУВАТИ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — Французи кажуть, що їхні початкові невдачі треба приписати тому, що вони, замісць сконцентрувати свої сили на оборону Франції, поспішились рятувати Бельгію і Голяндію. А ті останні краї не погоджувались в часі мира, щоб французи обняли команду над їхніми військами і виробили спільну оборону на випадок німецької інвазії. Це тепер ніби мститься.

### ПЕВНІ ПОБІДИ.

ПАРИЖ. — Бельгійський міністер справ внутрішніх, пояснюючи болюче рішення перенесення осідку уряду з Брісель до Остенди, заявив через радіо, що подібне діялось і в 1914 році. Казав, що скоро наступить ще одна подібна подія, а це побіда й поворот до справжньої столиці.

### ГАКОН ТЕЖ ПЕВНИЙ ПОБІДИ.

ЛОНДОН. — Норвезький король Гакон, що перебуває десь в норвезьких горах, взиває норвежців через радіо, щоб видержали у боротьбі, запевняючи їх, що все закінчиться їхньою побідою.

### КАЖУТЬ, ЩО ІТАЛІЯ ТАКИ ПІДЕ ДО ВІЙНИ.

РИМ. — Американські кореспонденти того переконання, що з того, що тепер діється в Італії, можна заключати тільки одно: Італія цілком певно піде до війни, і то дуже скоро, стаючи, очевидно, по стороні Німеччини.

### ВПРАВЛЯЛИСЬ У ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН. — Виходить, що німецькі легкопадники, що відграють тепер таку велику ролю, були випробувані на польсько-німецькім фронті. Крім того, в околиці Люблина евакуовано в березні три місцевости, щоб можна було випробувати найновіші способи злітання з літаків в такий спосіб, щоб ніхто не підглянув. Це мало бути теж і головною причиною, чому німці не допускали чужинців на польську територію, ними забрану. Принаймні вони самі тепер кажуть.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 11 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order. За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

# В МІРУ СИЛ І ОБСТАВИН

Як в Европі так і тут підносяться щораз частіші голоси, що намагаються допомогти розвязці дуже важного питання: як тепер допомогти справі визволення України? З ріжних сторін надходять завваги і що до тої ролі, яку можуть, чи повинні відіграти американські українці у цій так важній і усім нам так дуже дорогій справі.

У першу чергу треба ствердити, що добре, що такі голоси підносяться. Вони повинні були появлятись у більш скристалізованому виді вже давніше. Та коли так не сталось, то добре, що хоч теперішні міжнародні події заставляють усіх нас думати більш конкретно. Крім того кожний, що давніше фантазував, може тепер ці фантазії провірити, коли спробує їх здійсняти в першу чергу на тому місці, де він стоїть, де живе.

Коли ми порушуємо ту тему, то робимо це щераз на те, щоб українські люди в Европі, а то й на американському ґрунті, зрозуміли, що тактика, якої ми тут хочемо держатись в українській справі, не має нічого спільного з якоюсь „відвагою" чи „боязню", зо „загумінковістю" або „широким розмахом", чи з орієнтацією на якісь чужі сили, ближчі чи дальші й т. п. Не робимо того, що комусь десь у чужих державах може видаватись, що ми тут повинні робити. Не приймаємо деяких порад з Европи тому, що ті, що такі поради піддають, майже цілком не орієнтуються в американсько-українських можливостях. Бо так є, що коли ми є „скромні" й українську справу „льокалізуємо", принаймні наразі, то це діється тому, що, на нашу думку, саме таким способом можемо зробити для української справи ще найбільше. Ми беремося боронити чи заступати українську справу в такий спосіб, щоб ніхто не мав права квестіонувати нашого авторитету. Хочемо, щоб кожний знав, хто це говорить і хто його до цього уповажнив. Хочемо, щоб у своїх виступах в обороні української справи ми представляли наразі може невелику силу, але добре зорґанізовану, точно означену числами і назвами. У так зорґанізованих своїх виступах заступатимемо цілість української справи, не лякаючись нікого: ні Німеччини, ні аліянтів. Ні теж Совєтів чи інших окупантів українських земель, чи ворогів державної незалежности українського народу. Для нас справа України це справа оборони такого принципу, який не сміє програти, якщо не має цілком загинути у світі якась вища мораль і етика, уступаючи місце брутальній силі, самому тільки насильству.

Не є виключене, що наша акція пошириться. Певно, що ми булиб раді тому, колиб змогли відіграти у теперішній хвилині свого роду „історичну ролю". Здаємо собі з цього справу дуже добре. Та думаємо, що заки буде нагода до дійсного відіграння „великої ролі", треба спершу відіграти „меншу ролю". І треба спершу добре переконатись, чи той ґрунт, на якому стоїмо, надається до того, щоб на ньому було можливим відіграння такої великої ролі. Доперва здобувши той ґрунт, зможемо посунутись далі.

# З УКРАЇНИ ПІД СОВЄТАМИ

**Жарти і дійсність.**

Найновіші втікачі зі Західньої України однозгідно стверджують, що по всіх містах і містечках Західньої України стоять біля споживчих крамниць щоденно великі черги.

Одного ранку, якийсь робітник, очевидячки йдучи на роботу, порівнявшися з одним з таких „хвостів", зупинився і, звертаючися до присутніх, голосно сказав:

„Потерпіть ще трошки, бо скоро вже будете стояти в черзі: до Західньої України везуть аж 600 ваґонів товару".

„Хвіст" ворохнувся і кілька голосів майже одночасно запитали: „Якого".

Робітник поважно, без жадної усмішки, відповідає:

„150 ваґонів Сталінської Конституції, 150 ваґонів — нехай живе Сталін, 150 ваґонів — усе буде гаразд, і 150 ваґонів — усього буде досить".

Всі розсміялися, а робітник, сказавши: „Бажаю успіху", повернувся і пішов далі.

Це жарт, а тим часом дехто з нових радянських достойників цілком серіозно вважають, що для голодного населення Західньої України Сталінська Конституція більшевартна, ніж хліб.

На передвиборчому мітинґові інтеліґенції Львова, бувший розвозчик пива, а нині член Верховної Ради УРСР тов. О. Кармазін заявив:

„Повсякденною працею мусимо показати, що ми годні того, що ми маємо. А маємо ми, товариші, дуже багато — найдемократичнішу в світі Сталінську Конституцію".

Наколиб хто небудь хотів переконатися в автентичности цієї заяви, той може знайти її в київських „Вістях" ч. 65 з 20-го березня. (Українтаг).

**Настрої Західньої України.**

Навіть радянська преса не може заховати того невдоволення, яке нуртує серед населення Західніх Земель України.

Майже цілий місяць березень пройшов під знаком виборчої кампанії до Верховних Рад СРСР та УРСР і до Ради Національностей у Москві.

Протягом місяця березня вся Західня Україна лише мітинґувала. Для переведення та для орґанізації цих мітинґів, до Західньої України були відряджені численні кадри мітинґових фахівців, а перед самими виборами до Львова приїхав сам відпоручник Сталіна в Україні — тов. М. Хрущов.

Київські „Вісті" (ч. 65 з 20. березня) подають промову О. Кармазіна, виголошену ним на передвиборчих зборах інтеліґенції міста Львова, в якій він, між іншим, сказав:

„У знаменний день виборів наші вороги намагатимуться нам перешкодити. Перед нами стоїть завдання дати рішучу відсіч панським недобиткам та їх прихвостям. Вони одягатимуться в овечу шкіру, щоб вкрастися в наше довір'я"...

Київські „Вісті" з 21-го березня знову пишуть:

„Глибока ненависть звучить в словах тов. Кузьминської, коли вона говорить про тих, хто зазіхає на народнє щастя".

А тіж Київські „Вісті" (ч. 67 з 22. березня) подають допис свого кореспондента з тернопільської області, тов. І. Віщуна, в якій цей останній, під красномовним наголовком: „Пильність", пише таке:

„Михайло Хемія з перших днів встановлення в західніх областях України радянської влади прикинувся найщирійшим другом народу. На кожному зібранні можна було чути його голос, він вихваляв хоробрість Червоної Армії, найбруднішими словами лаяв польську шляхту. Важко було селянам с. Коцюбинець, копичинецького району, розпізнати за барвистими промовами махрового націоналіста. Хемії вдалося пробратись на посаду голови селянського комітету.

Прикриваючись авторитетом представника нової влади, Хемія розгорнув активну підривну роботу, намагаючись спровокувати селян проти радянської влади"...

В заліщицькому районі буржуазні націоналісти намагались пробратись в аґітатори. Один з них добивався в райкомі КП/б/У дозволу орґанізувати гурток по вивченню „діалектичного матеріялізму". Коли перевірили склад цього гуртка, то побачили, що там зібралося кубло ворожих радянській владі людей. Для чого їм потрібний був гурток. Для того, щоб провадити свою антирадянську роботу".

„На заняттях одного гуртка, де вивчали Сталінську Конституцію, аґітатор пояснив 135 статтю Конституції так, ніби віруючих позбавлено виборчих прав".

„Виявилося, що „аґітатор" — буржуазний націоналіст".

Голова Волинського облвиконкому тов. Г. Гришко в статті: „Радянська Волинь напередодні виборів" (київські „Вісті" ч. 68 з 23. березня) каже:

„Підчас виборчої кампанії було ряд фактів, коли ворожі елементи, прислужники польських панів, намагалися проводити розкладницьку, ворожу роботу. Солтиси у ковельському районі залякували активістів виборчої кампанії. У Луцьку, Камінь-Каширську та інших місцях служителі релігійного культу, колишні петлюрівці, Куркулі, поширювали всілякі контрреволюційні чутки".

Коментарів до цих витягів з радянського офіціозу не потрібно. — (Українтаг).

**Вороги „соціялістичної власности".**

Київські „Вісті" (ч. 67 з 22. березня) подає:

„Прокуратура Дніпровського басейну закінчила слідство у справі ґрупи розкрадачів соціяльної власности, яка протягом 1936—1939 років орудувала в київському річному порту. В цю ґрупу входили приймоздавальники порту, звязані між собою злочинною діяльністю, антирадянські і соціяльно-небезпечні елементи. Так один зі зґраї — Володенко — колишній учасник банди Зеленого, Кулик — у минулому куркуль, втік із заслання, де він перебував, як засуджений за антирадянську діяльність, колишній торговець Мельніков й інші. Звязані з представниками ріжних транспортових орґанізацій, вони систематично займалися розкраданням вантажів. Один з орґанізаторів цієї злочинної зґраї був експедитор київської артілі „Червоний Гужовик" — Табакмахер, який у порту мав кличку „король".

Як подають далі „Вісті розкрадено ріжних вантажів більше ніж на 350 тисяч карбованців. До суду віддані по цій справі 45 душ. — (Українтаг).

# НАСЛІДКИ ВІЙНИ

**(Заповідають у Канаді нові податки, і обниження життевої стопи).**

Головний управитель (або ґубернатор) Банку Канади Ґрем Ф. Таверс заявив недавно, що населення Канади не повинно надіятись збільшення заробітків і доходів, ані піднесення життевоо стандарту в часі теперішньої війни. Навпаки, казав він, усі надвишки зарібків і доходів повинні йти до державного скарбу. І то як податки, позики і т. п. Вони потрібні на покриття воєнних коштів. Мова про „звуження пояса", замісць говорення про речі, до яких привикли громадяни в часах миру, щораз частіша, коли виступають особи, що представляють собою урядові кола. Міністер державних доходів сказав між іншим: „Якщо мусимо пожертвувати величезну скількість нашої праці на продукцію гармат і воєнних засобів, то самозрозуміло мусимо обійтися без тих речей, які продукувалося би на їхнє місце в часі миру".

Орґан дуків золота „Ґлоб і Мейл" містить звідомлення з Отави, що величезний, майже 12 біліоновий, воєнний буджет Великої Британії на біжучий рік з підвижкою податків, почтових оплат і обмеженням публичних чинностей, є осторогою для Канади, що ітам небаром затягнеться населення до покриття воєнних коштів, як це вже діється в Британії.

Британський буджет, який предложив в англійськім парляменті сер Саймон, виносить $11,879,000,000, з чого несповна половина дасться покрити з нормальних скарбових доходів і підвищених податків. Решту треба буде позичити в банкирів і тим чином обдовжити державний скарб. Взявши під увагу новий британський буджет, переконаємося, що він накладає $270 податку на кожного мешканця британських островів.

Канадійський буджет на біжучий фіскальний рік, як подають з парляментарних кол, винесе приблизно $1,000,000,000, з чого половина призначена буде на покриття нормальних розходів домінії а друга половина піде на воєнні кошти. Якщо обчислимо скільки це буде припадати на



**СПОДІВАЄТЬСЯ НА АМЕРИКУ.**

Сер Фредерик Гвайт, директор американської дивізії британського міністерства інформації (пропаґанди), сказав недавно в своїй промові в Лондоні: „Нам треба бути терпеливими й вірити, що Злучені Держави будуть стояти там, де ми хочемо, щоби вони стояли".

голову населення, то переконаємося, що це буде виносити три рази менше як в Анґлії, тобто коло $90. Одначе тут треба і це взяти під увагу, що Британія є метрополією набільшої імперії на світі, та що до неї пливуть доходи і зиски з одної третьої части світу, чого про Канаду сказати не можна.

Згаданий орґан багачів, „Ґловб і Мейл" додає ще до попередньої писанини і те, що домініяльний уряд і адміністраційні тіла аж до муніципалів включно повинні обтяти допомогу бідакам у місті і нуждарям фармерам а також зменшити платні своїм урядовцям та обмежити видатки на публичні чинности. Багачі з „Ґловб і Мейл" не знають ніщо ліпшого порадити урядові як щадити на тих, що й так бідують, без огляду на те, чи жиють у часі миру чи війни. Згаданий „Ґлоб і Мейл" пише дальше таке: „Гроші є потрібні на війну і прийшла пора, коли належить говорити менше про їхнє зуживання на посподарчім фронті, а більше про їхнє зужиття на воєннім фронті. Наш успіх буде залежати від нашої участи в боротьбі. Канадійці позбудуться люксусів, звужать свої пояси, якщо до цього зайде потреба і віддадуть останнього доляра, якщо побачуть, що ця посвята причиниться до скріплення боєвої сили там, де виграється битви".

На жаль „Ґлоб і Мейл" і подібні йому орґани багачів висилають свої заклики на фальшиву адресу. Вони повинніб заапелювати до своїх хлібодавців, щоб вони залишили виставне життя і віддали останній свій гріш на ведення війни, що не прийдеться їм дуже тяжко відчути, бо мають у своїх руках міліони народніх багатств та ріжних доходів і зисків. Якщоб вони дійсно це зробили відповідно до своїх засобів, тоді львина часть тих тягарів не падала би на плечі бідаків, що мусять їх платити зо своїх нужденних доходів. Навпаки орґани канадійської багатшої кляси, як наприклад, згаданий „Ґловб і Мейл" домагаються „заборони страйків на час війни" і щоби в дорозі розпорядку піддано домагання робітників під розвагу і арбітраж властей. Розуміється, що бідніші кляси населення противляться таким домаганням часописів багачів. Бідніше населення є тої гадки, що коли підносяться життеві кошти, та коли ще дальше будуть підноситися ціни на товари, то в такім випадку робітник і фармер повинні дістати відповідно підвищені зарібки.

Дальше бідніші кляси є тої гадки, що коли має наступити звуження пояса, заборона боротьби за вищі платні, то у такім випадку водночас треба оподаткувати на воєнні цілі всі зиски з воєнної продукції і торговельних оборотів у часі війни. Якщо це не станеться, то повстане ціла низка нових міністрів і багачів, а бідніші кляси суспільства будуть невдоволені, бо будуть чутися покривджені. Вони і так страшно витерпіли в часі економічної кризи, а тепер готові потерпіти ще більше через збільшені воєнні тягарі.



**ФАБІЯН ТАМ,**
**адмірал шведської фльоти.**

**Микола Голубець.**

# ЖОВТІ ВОДИ

**Історичний роман.**

(49)

А все, що робив Ярема, чи православних попів у своїх маєтках молестуючи, чи козаків переслідуючи, чи вдови й сироти граблячи, чи чужі маєтності загарбуючи й королеві попід ніс шаблею вимахуючи, все те робив він з солодкими словами про шляхетські вольности і добра Речі ські вольності і добра Речі Посполитої мав усе повний рот.

Колиж тепер кавза Хмельницького з Чаплинським і бунтівничі настрої на волості хвилювали довколичну шляхту, він, хоч і не був героєм, радше на свою користь як на загладу числив. Те, що Хмельницький пішов на Низ з уразою до коронного гетьмана й хорунжого, що були чейже в таборі його противників, наповнило серце Яреми задоволенням. Про те, щоб від хати Потоцького чи Конецпольського і його загорілася, Ярема не думав...

На другий день по розмові князя з Мясковським, наспів до Лубень лист від Зацвилиховського. Старий емерит, що думав уже докоротати віку на принагідних медіяціях і випивках, до краю стурбований і затрівожений писав Яремі:

„Княжа світлосте, пане мій і добродію! Особисто мені знайомий і симпатичний, але непотрібно - паном підстаростою чигиринським і його милістю хорунжим коронним подратований, чигиринський сотник Хмельницький, з острога чигиринького своїми семенами визволений, поскакав на Низ. Поїхало з ним реєстровиків і домашніх козаків до трицять, але маю відомости, що біля Крутої Балки дожидає його вже до пятьсот на все готового гільтайства. Одних і другихбулоб ще не багато, якби не те, що хлопство на волости хвилюється, а низовці не від нині з Хмельницьким і з татарами пактують. Суботів пана Хмельницького пустий, родина невідомо куди з усім добром заховалася, знак, що вернутися з своєї виправи рішив пан Хмельницький не скоро. Видиться мені старому, що нині-завтра гряне на нас велика хуртовина, а коли це за допомогою татарською на нас звалиться, дай Боже аби не тільки нам, а цілий Речі Посполитій згуби не принесла".

Ярема лист такий діставши, рішив, що нема часу на гаяння.

Пана Бихівця, поручника хоругви волоської, віри православної, але собі тілом і душею відданого чоловіка покликав.

— Поїдеш вашмосць на Січ, панові отаманові кошовому від мене поклонишся й лист передаш. По дорозі й у самій Січі ні оком ні ухом не дармуватимеш, а все що треба побачиш і всього послухаєш. Перш за все про пана Хмельницького, що з хорунжим коронним паном Конецпольським коти задерши, на Низ подався, все що могтимеш дізнаєшся. З ким він і проти кого, які в нього рахунки і які пляни.

— Приказ, ваша світлосте! — цокнув острогами Биховець.

— По дорозі вскочиш до Чигирина, панові Зацвилиховському від мене поклонишся вашмость і листів від нього, до його приятелів на Запоріжжі попросиш. З Чигирина поїдеш водою до Кодака й панові Ґродзіцкому письмо від мене передаш. В Січі не гайся, а все, що треба скоро полагодивши, вернешся вашмость.

— Людей скільки, прикаже взяти ваша світлість!

— Сорок повинно вистарчити, але молокососів ні старих дурнів не бери. Тепер іди вашмосць, до дороги готуйся, а я листи попишу.

Биховець цокнув острогами, але не виходив.

— Що вашмосць ще сказати хочеш?

— А що, ваша світлість, якби я так на пана Хмельницького самого натрапив?

Ярема застановився.

— Гм, я про це не подумав. Ну, це булоб незле, тількиб вашмостеві треба було політично поступити. Перш, аніж слово від себе скажеш, требаб послухати, що скаже пан Хмельницький. Коли він пана хорунжого коронного лаятиме, треба йому помагати й підповісти, що ми з ним теж не приятелі. Коли він кривди свої видвигатиме, треба йому сказати, що й нам раз-у-раз кривда діється. За віру православну, за благочестя, сам вашмость знаєш, що говорити. Листа вашмостеві до нього не дам, але пригадати можна, що в жилах князя Яреми Вишневецького пливе кров святої памяти Дмитра Байди... Зрозумів вашмость?

— Зрозумів!

— Тоді йди вже й сідлай вашмосць коні й харчів, готов на тижнів кілька. Вечором зайди по листи й по гроші на видатки!

— Гроші? — здивувався Бихонець.

— Пекунія нон олет! — засміявся Ярема й значуче підморгнув. Бихонець зрозумів і поклонившись князеві, вийшов задоволений.

Ярема заходив по кімнаті. Пристаючи, затирав руки, неменше задоволений зо свого пляну, як Биховець з княжого доручення.

XII.

Над Омельничком запала ніч. Обжемчужені місячним сріблом хмаринки, переганялися по небосклоні, мов козацькі чайки по морю. Час до часу небо протиралося й повновидний місяць опромінював усе довкола. Тоді видно було цілий степ, мов на долоні.

Кавалькада стомлених вершників наблизилася до одної з могил, що на ній бовваніло руштування закинутої запорізької пікети. Довго вже ніхто не сторожив на могилі, бо навіть сліди давніх вогнищ позаростали бурянами, найбуйнішими в місцях, де колись палахкотіло багаття.

Провідник кавалькади підіхав під могилу, зістрибнув з коня й обтерши шапкою піт з чола, крикнув вершникам:

(Дальше буде).

# З ДНЯ

## ЩЕ ПРО НАШУ ОБЕРЕЖНІСТЬ.

В таких важних хвилях, які переживаємо сьогодня, треба підходити до справ з ріжних боків, щоб не поповнити помилки. Шляхом ґрунтовної дискусії можемо дібратись до зерна справи.

Дуже важною справою в теперішню пору є наше відношення до української заграничної політики. Як уже було згадано в попередніх статтях, є серед українських провідників такі люди, які радять у теперішню пору не анґажуватись в ні один бік, бути невтральним так довго, доки котрась із великих потуг не скаже виразно, що думає зробити з українською справою. Бо хто його зна, хто виграє? Можливо не виграють аліянти. Де ми тоді будемо, коли заанґажуємось у бік аліянтів? Крім того аліянти вже чимало лиха накоїли нам минулого разу. Чи ми маємо тепер знов наосліп іти за ними, не діставши від них найменшої ґарантії, що вони тепер поступлять інакше?

### ВІДПОВІДЬ.

Таке становище натрапляє на такі завваги: 1) А що буде, коли великі потуги будуть далі мовчати в українській справі і таки не схочуть сказати, що думають зробити з українською справою? Ми цілий час стоятимемо нечинно збоку, будемо ждати в той час, коли на світовій арені діються речі, що матимуть впливи на тисячі літ уперед.

2) Чи, займаючи вичікуюче становище, ми часом не спихаємо себе самі до пасивної ролі, ролі мертвого предмету, з яким можуть діяти інші, що хочуть, а який на події, і то ті, що заторкують його особисто, не хоче мати жадного субєктивного впливу? Чи не є на світі так, що воля чоловіка, його старання і заходи можуть повернути події в один бік, або другий; себто, чи часом не вдалосяб українським політикам заважити на ті світотові події, що доторкують безпосередньо української справи, повернути переконання великих потуг в один бік, або другий, колиб ті наші політики самі виступили з якоюсь виробленою політичною концепцією перед світовими потугами і за їхню поміч зробили оферту нашої помочи?

### НЕ МОЖНА РИЗИКУВАТИ.

Каже дехто, що не можна в той спосіб ризикувати. Бо може вийти таке, що наші заходи таки будуть невдалі, а ми заанґажуємо цілу націю в один якийсь бік.

Правда, що в тім є ризико, що це може невдатись; навіть є ризико, що колиб невдача прийшла, наш широкий загал гірко докорятиме тим, що цього пробували і скаже: „Ви пхаєтесь до них, а їм про нас і байдуже; краще булоб, якби були обережніші; а то і тут нічого не зробили і там загирили справу''.

Такі закиди, на випадок невдачі, можуть бути, і навіть будуть. А проте, на думку цеї колюмни, заризикувати таки треба, хочби з тих причин, що, пробуючи, є певні шанси, що можна виграти; зате не ризикувавши нема жадних виглядів на вигру.

Коли наші політики будуть мовчаливі, нерішучі, вичікуючі, „невтральні", вони нічого не зискають у міжнародній політиці, бо їх усе хтось інший переліцитує, чи то поляки, чи москалі, чи чехи, чи мадяри, чи румуни, які підійдуть до чужих потуг з відважними і приманливими плянами і заздалегідь поділяться нашими землями. Коли прийде пора підписувати замирення й укладати мапи, наші політики на здивування побачать, що мапи вже уложені і ніхто не має охоти їх змінювати.

### „ЦІЛА НАЦІЯ".

Здається, що наші політичні ґрупи роблять ту помилку, що думають, що коли вони самі заанґажуються в якийсь бік, то вони вже там заанґажували цілу націю. А фактично не лише ті поодинокі ґрупи, деб вони не були, своєю політикою ще не анґажують цілої нації, але навіть наш надходячий конґрес в Америці, в якім візьмуть участь сотки українських представників, ще не заанґажує цілої української нації, навіть колиб виразно заявився в один бік, або другий. Нас в Америці, в порівнянні до цілого українського народу, є дуже мало. Це лише маленька горсточка. Крім того ми є американські громадяни і нас зобовязує також льояльність до того краю, в якім живемо. Чи серед таких обставин ми можемо, чи маємо право, „заанґажувати цілу націю''?

### ПОБОЮВАННЯ.

Маючи на увазі оту нашу „невтральність" і „обережність", зростає побоювання, що наші політики тим спутають себе зо середини і не будуть у тих важних світових подіях нічого робити. Наш політик у Парижі, Лондоні, Канаді, чи в Америці, з обережности скаже: „Можливо, що виграють аліянти, а можливо, що виграють німці; я на своїм ґрунті не можу анґажуватись по боці німців, тільки по боці аліянтів; одначе з обережности, що не знати хто виграє, я не буду анґажуватись по жаднім боці; буду ждати, котра з воюючих сторін або буде вигравати, або щось виразне в українській справі скаже". А інший український політик, що сидить у Берліні, Відні, Празі, чи в Кракові, під пануванням німців, скаже в той самий спосіб: „Я живу під німецькою владою; я міг би анґажуватись по боці німців; але я не певний, чи вони виграють; ми знаємо, що в минулій війні німці зпочатку дуже вигравали, а накінець програли; те саме може бути тепер; тому треба бути обережним; не буду анґажуватись ні в один бік, а буду ждати на кінець війни, або на те, що скаже світова потуга в нашій справі.

Ось у той спосіб, з великої „обережности", може дійти до того, що ніхто, ніде не буде нічого робити, а будуть ждати, аж „виясниться" справа, себто аж покажеться, хто виграє, або, бодай, хто українцям щось виразно обіцяє. Таке вичікування в обох випадках, на думку цеї колюмни, принесе розчарування: бо (1) хто вже виграв війну, той не дуже прислухується до голосів новоспечених приятелів; (2) воюючі краї розділюють території і укладають мапи ще далеко до закінчення війни.

Ці погляди можуть бути помилкові. Але до важних справ всетаки треба підходити з усіх сторін і розбирати їх до самого ядра.




**ПРЕДСТАВНИК РОБІТНИКІВ.**

Артур Ґрінвуд, що став міністром у кабінеті Чорчила як представник британійської Партії Праці.

# З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

## ДЖАНСТАВН, ПА.

### Вибір делеґата.

Дня 12 травня ц.р. зібралися члени чотирьох відділів запомогових орґанізацій: У. Н. С., У. Р. С., У. Н. П. і Привидіня — та вибрали делеґата на український конґрес в Вашинґтоні — молодого,родженого в Америці українця, Миколу Борсука. Також вибрано комітет, що має занятись збіркою грошей на покриття коштів подорожи і коштів самого конґресу. На спільній вечері гого дня, де промовляли ріжні бесідники, а проводив п. Чемерис, зібрано коло $24.

**Михайло Макар.**

—o—

## ІСТ БОФАЛО, Н. Й.

### Вибрали делеґатів.

Заходами існуючих при українській парохії св. Миколая, національних орґанізацій відбулись 8 травня збори, на яких по вичерпній дискусії вибрано делеґатів на український конґрес у Вашинґтоні, а також призначено відповідну суму на ту ціль. Делеґатами вибрано: Юрій Ґура, Анастазія Стефанюк, Миколай Новосядлий, Марія Пирожак, Василь Новосядлий. Ухвалено $25 на оплату коштів конґресу і вислано ту суму на руки касієра конґресу.

ЗА УРЯД КОМІТЕТУ:
**о. В. Козоріз**, предс.; **Анастазія Стефанюк**, кас.; **Евген Тимкович**, секретар.

—o—

## ВІЛКС БЕРИ, ПА.

### На Конґрес.

Окружний Комітет У. Н. Союзу вибрав на своїх зборах дня 20. січня делеґатом на Конґрес Американських Українців гром. Івана Зварича, призначивши $10 на потреби Конґресу.

—o—

## КЛІВЛЕНД, О.

### Їдемо на Конґрес.

Клівлендські орґанізації, заняті тепер працею у справі підготування Свята Відкриття Культурного Городу, бо треба зібрати гроші на великі видатки, що виносять коло двох тисяч долярів. Та не зважаючи на ту працю, наші орґанізації виповнюють совісно й інші народні обовязки, між якими стоїть тепер на першому місці Конґрес Американських Українців.

Поклик, щоб висилати делеґатів на Конґрес, Клівленд приняв зо зрозумінням справи, і рішив активно її поперти не тільки морально, але і матеріяльно.

З Клівленду їдуть на Конґрес 25 делеґатів і делеґаток і везуть з собою на цілі Конґресу поверх $500.

Їдемо зорґанізовано. Делеґати і делеґатки скликали спеціяльний мітінґ, в пятницю, 10. травня, і вибрали з поміж себе провід делеґації з Клівленду, до котрого входять: адвокат О. Е. Маліцький, адв. Іван Тарнавський і гр. Василь Волянський.

По Конґресі у Вашинґтоні просимо шановний загал взяти масову участь в другім маніфестаційнім здвизі, а це у святі Відкриття Українського Культурного Городу в Клівленді, яке відбудеться дня 2. червня ц. р., себто тиждень по Конґресі у Вашинґтоні.

Цей Український Культурний Город представляє собою велику цінність, його матеріяльна вартість перевищає суму сто тисяч долярів, включаючи вартість землі, працю федеральних робітників (WPA), матеріял (90 тон каміння, 1,000 дерев і деревців цвітучих, барвінок, трава і інше), памятники: Володимира Великого, Тараса Шевченка, Івана Франка, Богдана Хмельницького і Михайла Грушевського, бронзові таблиці з написами, тризуби, і т. п.

В суботу вечором, 1. червня, перед відкриттям Городу, відбудеться величавий концерт в розкішній і вигідній, новій міській салі, де міститься поверх 3 тисячі крісел. Програма добірна, приготована і виконана буде нашими артистами з Ню Йорку, хором „Думка" з Дітройту і клівлендським кружком танцюристів.

В неділю вечором буде бенкет, а по нім танці в Народнім Домі.

Для гостей, артистів і співаків, зарезервовано ґотель Авдіторіюм (через дорогу від концертової салі) зо зниженими цінами.

Цей готель є також на тій вулиці (Ст. Клер Евеню), по якій буде іти похід до Культурного Городу, в неділю у першій годині, починаючи від 65-тої вулиці. До участи в поході проситься також товариства з дооколичних міст, з прапорами, уніформами чи українськими строями. В поході буде приґравати 4 банди і буде їхати „Float" з живим образом України. Кілька фільмових заведень зголосилось взяти рухомі образки.

**О. Е. Малицький.**

—o—

## КЛІВЛЕНД, О.

### Делеґати на Конґрес.

Делеґати з Клівленду, Огайо, які їдуть до Вашинґтону на Конґрес:

Адв. О. Е. Малицький, адв. Іван Тарнавський, адв. Іван Білінський, о. Петро Білонь, Василь Волянський, Дмитро Шмаґала, Григорій Степаник, Володимир Третяк, Йосиф Запоточний, Михайло Ярош, Ваиль Момрик, Теодор Грущак, Іван Тремблюк, Никола Бусько, Іван Попович, Стефанія Талівода, Катерина Габрівська, Ольга Білоус, Марія Бойко, Катерина Мураль, Іван Годованський, Михайло Когут, Андрій Барбер.




**ҐЕНЕРАЛ ГЕНРІ ВІНКЕЛЬМАН.**

Командант голяндської армії, що противився німецькому наїздові кілька днів, а потім казав своїй армії піддатися німцям.






**УРЯД НА ВИГНАННІ.**

Голяндський кабінет міністрів на еміґрації в Лондоні.

# З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

## ВАЛІНҐФОРД, КОНН.

### Союзовий День.

Лиш один місяць ділить нас, союзовців, від дня, в котрім ми маємо заманіфестувати нашу приналежність до тої всім нам дорогої, орґанізації, якою є У. Н. Союз. Ми будемо вже другий раз святкувати Союзовий День 23. червня ц. р. На цей день повинно явитись усе членство, і то в іще більшім ґурті, ніж це було минулого разу.

Кожний відділ у нашім стейті вже отримав вступні тикети, котрі після ухвали союзових зборів мають розкупити члени, а гроші за них звернути перед 23. червня до окружного орґанізатора А. Маланчука. Програма свята буде багатша, ніж минулого року. Будуть виступати хори, клюб танцюристів, будуть приявні головні урядники У. Н. С., котрі виголосять відповідні реферати. В цій справі комітет союзового дня скликує мітінґ на 26. травня ц. р., до Бриджпорту, Конн., до церковної галі.

Союзовці! Ми маємо виконати ще одно головне завдання перед тим днем, себто, маємо постаратись вписати нових членів, бо на тім святі знов будуть проголошені відділи і їхня праця в користь Батька Союзу.

При кінці цього місяця я знов буду відвідувати декотрі відділи. Ми мусимо затримати надалі добре імя нашого стейту в тім передконвенційнім році. Правдою є, що декотрі відділи в нашім стейті дуже гарно розвинулись, але є і такі, що не виказали належної праці. Тож тепер вони повинні постаратись про те, аби піти шляхом поступовіших відділів, які зростають і розвиваються.

На згаданий вище Союзовий День запрошується наших союзовців і з інших стейтів.

**А. Маланчук,**
окружний орґанізатор У. Н. С.

## ОБОРН, Н. Й.

### Орґанізаційні збори.

В неділю, 5. травня ц. р. гостив у нас орґанізатор У. Н. С., п. А. Маланчук. Хоч про це було оголошено в ґазеті, проте прийшло на збори мало людей. Видно в нас люди не цікавляться союзовими справами. Бесідник представив приявним ті користи, які мають члени У. Н. Союзу, та порівнував їх з користями інших того роду орґанізацій.

**Григорій Муник,**
секр. від. 283 У. Н. С.

### Образа.

— Він тобі кинув рукавичку в лице?

— Так, а ще крім цього забув стягнути рукавичку з руки.

# ПОВІДОМЛЕННЯ

**ЗАХОДАМИ ВІДДІЛІВ: 147, 151, 441, ALLENTOWN, PA.; 44, 318, 442, NORTHAMPTON; 47, 288, BETHLEHEM; 137, 438 WEST EASTON; 95, BATH; 124, ORMROD; 166, POTSTOWN; 369, PALMERTON**

:——::——: відбудуться :——::——:

**В НЕДІЛЮ, 26. ТРАВНЯ (MAY 26, 1940)**

**в год. 6. вечером**

## ВАЖНІ ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

**В УКРАЇНСЬКІМ ГОРОЖ. КЛЮБІ,**

**803 NORTH FRONT STREET, ALLENTOWN, PA.**

на котрі всі союзовці з Allentown і околиці повинні прибути **обовязково.** Позамісцеві відділи повинні вислати бодай по 5 делеґатів, бо на тих зборах буде виголошений дуже інтересний доклад **п. Василя Загаєвича,** орґанізатора У. Н. Союзу, а також будуть вибори Центрального Союзового Комітету в цій окрузі. 117,21

**Урядники відділів повинні прибути обовязково.**

**Тимчасовий Центр. Союзовий Комітет.**

# ФОНД КОНҐРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

**(Виказ число 4).**

На Фонд Конґресу Американських Українців зложили дальші пожертви в долярах:

| | | |
|---|---|---|
| Тов. ім. Лесі Українки, Лоренс, Масс. | | $ 10.00 |
| Бр. св. Михаїла, відділ 30 Провидіння, Мекаду, Па. | | 5.00 |
| Сестрицтво Пр. Діви Марії, відділ 178 У. Н. Союзу, Джерзі Сити, Н. Дж. | | 10.00 |
| Відділ 42 О.Д.В.У., Джерзі Сити, Н. Дж. | | 10.00 |
| Українсько-Американський Політичний Клюб, Дітройт, Міш. | | 10.00 |
| Українська греко-катол. церква св. Марії, Мекаду, Па. | | 5.00 |
| Запомогове Тов. Українських Жінок, Шікаґо, Ілл. | | 10.00 |
| Українська греко-катол. парохія, Вілмердінґ, Па. | | 10.00 |
| Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, відділ 55 Провидіння, Шікаґо, Ілл. | | 5.00 |
| Бр. св. Михаїла, від. 156 Провидіння, Юніонтавн, Па. | | 5.00 |
| Сестрицтво ім. Ольги Басараб, відділ 156 У. Н. Помочи, Балтімор, Мд. | | 6.00 |
| Відділ 4 Орґанізації Оборони Лемківщини, Філядельфія, Па. | | 5.00 |
| Тов. ім. Тараса Шевченка, відділ 28 У. Р. Союзу, Ню Йорк, Н. Й. | | 10.00 |
| Тов. ім. Тараса Шевченка, відділ 42 У. Н. Союзу, Пасейк, Н. Дж. | | 10.00 |
| Злучені Українські Товариства, Борнсайд, Шікаґо, Ілл.: | | |
| Українська православна громада | $5.00 | |
| Сестр. Пресв. Богородиці, від. 33 У. Н. Союзу | 5.00 | |
| Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 176 У. 7. Союзу | 5.00 | |
| Кружок Українських Жінок | 5.00 | |
| Відділ 52 О.Д.В.У. | 5.00 | |
| Тов. Запорозька Січ | 5.00 | 30.00 |
| Місцева Українська Національна Рада, Скрентон, Па. | | 25.00 |
| Тов. Знад Збруча, від. 280 У. Н. Союзу, Скрентон, Па. | | 5.00 |
| Бр. св. Юрія, від. 57 У. Р. Союзу, Джесоп, Па. | | 10.00 |
| Тов. Будучність, від. 4 Оборони України, Нюарк, Н.Дж. | | 5.00 |
| Тов. Могильниця, від. 79 У. Р. Союзу, Ню Йорк, Н. Й. | | 15.00 |
| Тов. ім. Івана Гонти, від. 27 У. Р. Союзу, Джерзі Сиῖі, Н. Дж. | | 5.00 |
| Бр. Ясна Зоря, від. 135 У. Р. Союзу, Ембридж, Па. | | 5.00 |
| Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 46 У. Н. Союзу, Філядельфія, Па. | | 5.00 |
| Тов. Запорозька Січ, від. 100 У.Р.Союзу, Пасейк, Н.Дж. | | 20.00 |
| Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223 У. Н. Союзу, Вилкс-Бери, Па. | | 5.00 |
| Бр. св. Володимира, від. 98 У. Н. Союзу, Шенандоа, Па. | | 5.00 |
| Тов. ім. І. Франка, від. 306 У. Н. Союзу, Линден, Н.Дж. | | 10.00 |
| Бр. св. Юрія, від. 160 У. Н. Союзу, Джерзі Сити, Н. Дж. | | 15.00 |
| Бр. св. Димитрія, від. 32 Провидіння, Бруклин, Н. Й. | | 10.00 |
| Бр. св. Петра і Павла, від. 66 Провидіння, Балтимор, Мд. | | 5.00 |
| Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94 У. Н. Помочи, Ню Йорк, Н. Й. | | 10.00 |
| Бр. ім. Івана Франка, від. 152 У. Н. Помочи, Вилминґтон, Дел. | | 10.00 |
| Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 66 У. Н. Помочи, Шікаґо, Ілл. | | 5.00 |
| Бр. св. Михаїла, Канонсбурґ, Па. | | 5.00 |
| Українське Підгородське Товариство, Нюарк, Н. Дж. | | 5.00 |
| Українські Злучені Товариства, Ланкестер, Н. Й. | | 20.00 |
| Українська правосл. церква, Вилмінґтон, Дел. | | 10.00 |
| Український Народній Дім, Пасейк, Н. Дж. | | 10.00 |
| Гром. Іван Федан, Арнолд, Па. | | 10.00 |
| Разом | | $ 371.00 |
| Проголошено передше | | 1,349.50 |
| Дотепер зібрано | | $1,720.50 |

**В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".**

## ВЕЛИКА ПОЖЕЖА В ЕДМОНТОНСЬКІЙ РІЗНІ

Велика пожежа, яка обхопила деревляні забудування великої едмонтонської різні — Гейнерс Пекінґ Плент, що міститься на 80 евені й 96 вулиці, вночі з 24 на 25 квітня знищила всі деревляні будинки, а також побитий ґонтами дах центрального цеґляного будинку. Заподіяна тією пожежою шкода виносить 350,000 долярів.

Замітне те, що вогонь повстав майже одночасно в ріжних будинках компанії. З цього роблять поважні припущення, що вогонь був підложений.

100 пожарників з ріжних пожарничих стацій Едмонтону зїхалися на місце вогню і їм забрало понад 4 години, поки вдалося зльокалізувати пожар.

Крім будинків згоріли великі склади мясив та сала.

Заряд різні сподівається пустити фабрику знов у рух за кілька днів, а знищені вогнем деревляні будинки замінити будовами з цегли й залізобетону. Будову тих структур пічнуть зараз після того, як пожарні урядники дадуть своє оречення причини повстання вогню, а асекураційні урядники отаксують шкоди.

## МАНІТОБСЬКІ ФРАНЦУЗИ ХОЧУТЬ СВОГО МІНІСТРА

В премієра Брекена була 18. квітня велика делеґація від французького населення провінції з домаганням, щоби був назначений один француз до уряду Манітоби.

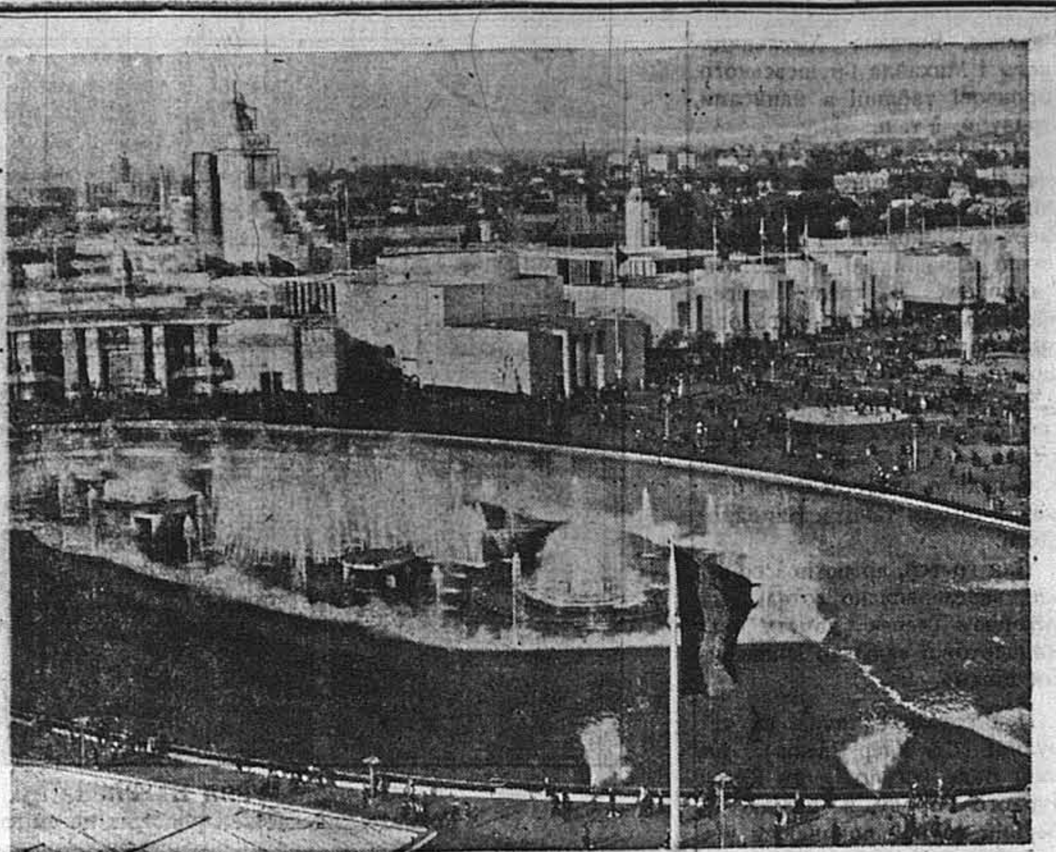
В теперішню пору французи є заступлені в уряді міністром без портфелю, Савером Марку, а делеґація хотіла міністра з повною відповідальністю за якийсь департамент. Як речники делеґації виступали п. Маріон з Ст. Боніфес та свящ. А. Дешамбо.

Премієр подякував делеґації за те, що явилась і була умірковапа зо своїми домаганнями. А за причину, чому нема тепер француза головою якогось департаменту, подав, що коли вибрано послів, не було ні одного француза між ними, який би мав достаточний досвід з урядом.

Речники делеґації вказували на те, що відколи повстала провінція Манітоба, то завше був у її уряді якийсь француз.

В делеґації було коло 100 людей з ріжних сторін Манітоби.





СВІТОВА ВИСТАВА В НЮ ЙОРКУ.
Світова Вистава в Ню Йорку цього року виглядає під багатьома зглядами інакше, ніж у минулому. На спіднім образку так звана лягуна націй.

## РОДИНУ З 13 ЧЛЕНІВ СИЛОЮ УСУНУЛИ З АДМІНІСТРАЦІЙНОГО БУДИНКУ

В 1937 році приїхав з Польщі (з Галичини) до Канади Михайло Задоріжний з жінкою й 11 дітьми. По довших пригодах поселили його з родиною на винайміеній фармі у Вайлдвуд, в Алберті. Коли вичерпалися засоби до життя, подався на реліф, і, як пише преса, діставав його від 1939 року. Минулого року мали його депортувати до старого краю, одначе з певних причин депортацію припинено.

Минулого четверга ціла родина, батьки і діти від 10-місячної дитини вгору до 19-літнього хлопця — прибули до Едмонтону і зайшли до парляментарного будинку напроти дверей реліфного уряду, домагаючись провінціяльного реліфу. Їх візвано опустити будинок, але вони відмовилися. Покликано міську поліцію, але й вона мала нелегке завдання. Прийшлося кожного зокрема виводити і садовити до поліційного воза, яким відвезено цілу родину до будинку Армії Спасення. В реліфнім департаменті заявили, що Задоріжним буде признаний реліф, скоро вони вернуться до Вайлдвуду.

З огляду на війну імґраційні власті не можуть їх депортувати до старого краю.

## ПІДВИЩИЛИ ЦІНУ ХЛІБА В ВІННІПЕҐУ

З днем 29. квітня вінніпеґські пекарні підвищили ціну хліба. Незавинутий у папір бохонець хліба в крамницях піднесено з 5 центів на 6 центів, два бохонці за 11 центів. Завинутий у папір буде коштувати 7 центів, два бохонці 13 центів (2 фунти). З воза незавинутий бохонець тепер коштує 7 центів, завинутий 8 центів. Як причину підвишки подано подорожіння муки.



## ПЛЯНУЮТЬ ПЕРЕДПОТОПОВИЙ ПАРК

Директори Музею Повіту Лос Анджелес постановили переробити торфовище Ля Бреа в пальонтольоґічний парк, у котрому мають бути виставлені кістки ріжних передпотопових звірят, що їх там знайдено. На будову будівлі визначено 52,000 долярів. Мають там між іншим бути виставлені кістки мастодонів і тигрів з зубами як шаблі.



МАРШАЛ СЕМЕН ТИМОШЕНКО,
новий совєтський комісар війни, що заняв місце по Ворошилові.

## СУДДЯ ПРИЗНАЄ СЕБЕ НЕВЛАСТИВИМ

Перед суддю Дж. М. Брода в Шікаго прийшла до розгляду справа за побиття 17-літнього хлопця 50-літнім Джорджом Есігом. Заким суддя приступив до справи, він спитався обвинуваченого: „Чи ви маєте „стенд" з ґазетами?"

„Так", каже обвинувачений.

„У такому випадку я не можу судити вашої справи", каже суддя. „Я пригадую собі добре, як ви мене раз посудили, що я вкрав два центи з вашого стенду."

І він відіслав справу до іншого судді.

## РОЗВИНУЛИ КАРТОПЛЮ, ЩО НЕ ЗАТОВЩУЄ

Заряд теплярень на маєтку, оставленім нюйорським адвокатом Семюелом Онтермайором, каже, що йому вдалося виплекати новий рід картоплі, котра не спричиняє товщення людини, бо не має в собі крохмалю.

Нову картоплю названо по англійськи „топейто".



## ЗАВАЖИЛА ЖИТТЯМ, ЩОБ УРЯТУВАТИ СВОЮ ДИТИНУ

У Вірдейл, 33 милі від Принс Алберт, Саск., сталася ось-така траґічна пригода. Пані Пірс пішла зо своїм 2½-літнім синком Ґордоном до сусідки, пані Ломлій. Жінки заговорилися в хаті, а діти вийшли на двір бавитись. Біґаючи по дворі, підійшли до криниці й відкрили її верх. Нараз найменше з дітей, малий Ґордон, — невідомо як — полетів у криницю. На крик дітей вибігли жінки надвір, а пані Пірс, довідавшися, що її єдина дитина в криниці, не гаючись ухопилась за линву до тягнення води й спустилася нею на дно криниці. Там, держачись одною рукою линви, другою зловила дитину, піднесла її над воду й так ждала, поки її не витягнули на поверхню. Аж нагорі переконалася вона, що її рятункові заходи не врятували дитини. Її малий і єдиний синок був мертвий.

## НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

### ШІКАГО, ІЛЛ.

**Зо святочного обіду на народню ціль.**

На самий український Великдень ц. р. громадяни Брудні запросили до себе кілька родин на обід. А що цього дня припадала саме річниця уродин п. Брудного, то приявні водночас святкували два свята: церковне і родинне. Підчас обіду п. Забитко зложив щирі побажання громадянам Брудним і водночас згадав про рідний край і про український нарід, що в смутку святкує цьогорічні свята, придавлений большевицьким терором. Він попросив приявних, щоб зложили жертви на народню ціль і причинилися тим до визволення українського народу, щоб наступні Великодні Свята він міг свобідно святкувати в своїй державі.

Зложили: гром. Брудні $3; гром. Забитки $2; по $1: гром. Сняданки і Погребні. Разом $7. Гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

Слід зазначити, що громадяни Брудні є щирі українські патріоти, які беруть активну участь у ріжних місцевих українських організаціях.

Гість.

### БУРЛІНҐТОН, ВТ.

**На інформаційну працю.**

Гром. Іван Загоруйко переслав від себе $10 через Обєднання як „писанку" на інформаційно-освідомляючу акцію. На ту саму ціль водночас переслала пані Марія Довгань, теж з Бурлінґтону, $2. Разом $12.

**У школі.**

**Учитель:** Петрусю, який то буде час, коли скажу: „Я буду їсти".

**Ученик:** Неозначений.

**Учитель:** Чому?

**Ученик:** Бо ми їмо обід часом у першій годині, а часом у третій.

## НАРОДИЛОСЯ ЛОША В ВАГОНІ

У Дженіві, Ню Йорк, у вагоні, наладованім кіньми, що їх везено з Канзас Сіті до Сенету, вродилося лоша. Залізнича служба, побачивши це, відлучила вагон від поїзду й покликала ветеринара. Цей постарався, що „матір" і „дитину" віддано на фарму, поки вони на стільки скріпляться, щоби могти поїхати в дальшу дорогу.

## ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО УЧАСТИ В 6 УБИВСТВАХ

Ейб Релес, бруклинський ґенґстер, відомий під кличкою Кид Твист, зложив перед судом у нюйорськім повіті Кинґс признання до участи в убивстві шістьох осіб.

Жертви його знайшли смерть від пострілів, душення й пробиття. Його зізнання зробили глибоке враження на приявних у суді людей; навіть суддя, послухавши цих зізнань, зарядив перерву, щоб відпочити від вражінь.

## ПОМЕР НАЙСТАРШИЙ ЧОЛОВІК У ТОРОНТІ

В. Дж. Бойд, якого вважали за найстаршого чоловіка в Торонті, помер у тім місті. Йому було 102 роки. Він приїхав до Канади перед 50 літами з Ірляндії й фармував 30 літ, а потім перенісся до Торонта. Лишив по собі 10 синів і дочок, які всі живуть, і більше як 100 членів іншої родини, себто внуків, правнуків і праправнуків.

























ТАРЗАН, ч. 6. На хибнім шляху.




В пристані Джейн зупинилась. Здивована вона побачила величезну клітку з малпою внутрі, яку саме на шнурку зсаджували з покладу корабля.

Поміж окликами небезпеки малпа також викликувала безсильно оклики боротьби: „Я боґґду, боґґду, буду боротись — вбивати".

„Отож, ця бідна малпа, а не Тарзан видавала зо себе клопотливі оклики", подумала Джейн. Коли так, то Тарзан в безпечнім місці.

В дійсності ж Тарзан ніколи не був у більшій небезпеці, ніж тепер. В леговиську схоплювачів капітан Скупер запитав Заліма: „Що далі?" Той зловіщо засміявся.